

گروه بندی ۱۵ توده بومی پیاز ایران از نظر مقاومت به آفت تریپس پیاز

سیده عذرا علی موسوی، محمد رضا حسندخت، سعید محرمی پور

به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد و استادیار گروه علوم باغبانی ودانشیار گروه
حشره شناسی کشاورزی، دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

به منظور گروه بندی مقاومت ۱۵ توده بومی پیاز ایرانی به آفت تریپس پیاز، آزمایشی در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با ۲ تکرار انجام شد. توده‌های مورد بررسی شامل: قرمز آذر شهر، کزبر زنجان، طارم زنجان، شناط ابهر، قولی قصه زنجان، سفید قم، سفید خمین، درچه اصفهان، سفید کاشان، مشکان فارس، اقلید فارس، سفید و قرمز نیشابور، صورتی و سفید کردستان بودند که در دو سال متوالی (۱۳۸۳ و ۱۳۸۴) کشت شدند. صفات اندازه‌گیری شامل: تعداد تریپس، رنگ، ضخامت و دمای برگ، زاویه بین دو برگ مرکزی، رنگ پیاز، میزان موم، TSS، pH و میزان عناصر فسفر و پتاسیم برگ بود. بعد از آزمون ژرمالیته، مقایسه میانگین‌ها داده‌ها بوسیله آزمون دانکن انجام شد. دندوگرام حاصل از تجزیه خوشه‌ای، ۳ خوشه را نشان داد که در کلاستر اول توده‌های سفید قم و سفید کردستان و در خوشه دوم توده‌های قرمز نیشابور، صورتی کردستان، قرمز آذر شهر، قولی قصه زنجان و سفید خمین و در خوشه سوم توده‌های سفید کاشان، شناط ابهر، طارم زنجان، اقلید فارس، سفید نیشابور، مشکان فارس، درچه اصفهان و کزبر زنجان قرار گرفتند. با توجه به نتایج رگرسیون مرحله‌ای صفات رنگ برگ، تعداد تریپس، زاویه برگ و میزان موم به طور معنی‌داری تغییرات مقاومت به تریپس را توجیه نمودند. تجزیه ضرائب علیت نشان داد که رنگ برگ و زاویه برگ اثر مستقیم مثبت، ولی تعداد برگ، تعداد تریپس، زاویه برگ و میزان موم به دلیل اثر مستقیم قابل توجه، می‌توانند معیار گزینش برای انتخاب ارقام مقاوم به تریپس پیاز باشند.